

ZPRÁVY Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

AKTUÁLNÍ OTÁZKY TEORIE A PRAXE PRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

MILOŠ VEČEŘA

Ve dnech 15.–17. dubna 1997 se ve slovenských Piešťanoch konala vědecká konference nazvaná „Aktuálne otázky teórie a praxe práva sociálneho zabezpečenia“ pořádaná Ústavem státu a práva SAV v Bratislavě.

Konference se zúčastnili odborníci zabývající se jak teorií, tak i praxí sociálního zabezpečení ze Slovenské a České republiky. Šlo celkem o třicet účastníků, kteří se věnují této problematice na vysokých školách (zvl. na právnických fakultách), ministerstvech práce a sociálních věcí obou republik, ústavech Slovenské akademie věd (SaP, prognostický, sociologický a další) a na různých orgánech a institucích státní moci a správy, včetně soudů a zdravotních pojišťoven.

Při velmi pracovním jednání konference odeznělo celkem 13 příspěvků uzavřených vždy do určitých malých bloků, po nichž následovala diskuse spojená s předáváním zkušeností. Základ jednání prvního dne tvořily příspěvky dr. Petera Rusiňáka (PF UKo) a dr. Milady Tomkové (MPSV ČR) zaměřené na základní otázky transformace systému sociálního zabezpečení (resp. sociální ochrany) a dosud realizované kroky, včetně úvah o dalším vývoji. Na tyto příspěvky navázal dr. Ján Matlák (PrF UKo) a rozpracoval otázku vztahu práva a sociálního zabezpečení.

Druhý den jednání otevřel se základním referátem doc. Miloš Večeřa (PrF MU), ve kterém tematizoval základní problematiku recentního sociálního státu (welfare state) vztahující se k sociálnímu zabezpečení. Shrnul cíle, které má sociální stát v této oblasti naplňovat a načrtl i citlivou problematiku sociální spravedlnosti, jež je se sociálním státem a sociálním zabezpečením spojována. Krize současného sociálního státu pak spočívá nejen v ekonomické a demografické krizi,

ale i v krizi politické, spočívající zejména ve ztrátě jeho legitimacy a obecného konsenzu. Navazující příspěvek dr. Stanislava Konečného (Bratislava) poukázal na historické tendence sociálního státu od jeho vzniku s projekcí do budoucnosti. Doc. Zdeňka Gregorová (PrF MU) rozebrala zásady práva sociálního zabezpečení, koncipovaného jako samostatné právní odvětví. Dr. Elena Závadská (NS SR) a Ľudmila Vávrová (okresní úřad Bratislava II) seznámily se zkušenostmi z aplikace práva sociálního zabezpečení. Ing. Michal Szabó (zdravotní pojišťovna Bratislava) podrobně rozebral vztah ekonomické a sociální politiky a nastínil možné cesty řešení zdrojů financování sociálního zabezpečení a návazně mgr. Martina Lubyová (Prognostický ústav SAV) shrnula vývojové tendence v sociálním zabezpečení v některých číslech.

V posledním dni jednání nejprve dr. Zuzana Magurová (Ústav SaP SAV) rozebrala legislativní stav úpravy neziskových organizací ve vztahu k sociálnímu zabezpečení. Návazně pak dr. Miloš Hrvol (Akademie policejního sboru, Bratislava) seznámil s historickým vývojem a způsoby legislativního zakotvení sociálního zabezpečení zaměstnanců ve veřejné službě. V závěrečném vystoupení dr. Ľudmila Gajdošíková (Ústav SaP SAV) shrnula současný stav práva sociálního zabezpečení a provedla závěrečné vyhodnocení celé konference.

Vědecká konference se zabývala stavem teorie a praxe sociálního zabezpečení, a to jako právního odvětví i praktické činnosti v oblasti sociální politiky, představující systém zabezpečení občana v čase jeho stáří, nemoci, pracovní neschopnosti a v případě úmrtí člena rodiny, jakož i v případě jeho hmotné a sociální nouze. Diskuse ukázala velmi nepříznivou situaci v této i politicky exponované oblasti společenského života, která hrozí vytvořením stavu, kdy nebude možno systém sociálního zabezpečení ufinancovat a dostát i závazkům vyplývajícím ze sociálních práv jako základních práv občana, garantovaných i mezinárodními standardy obsaženými v mezinárodních úmluvách o lidských právech. Těmto nepříznivým tendencím se konference snažila postavit příznivější alternativy a stanovit podmínky, za nichž se lze vyhnout katastrofickým variantám vývoje. Příspěvky, které na konferenci odezněly, budou publikovány v samostatném čísle slovenského teoretického časopisu pro otázky státu a práva Právny obzor.